Çocu?un Bireysel Ya?ant?lar? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇBYÖ-KB)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocu?un Bireysel Ya?ant?lar? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇBYÖ-KB)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18695

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocu?un Bireysel Ya?ant?lar? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇBYÖ-KB), Kurnaz ve Kapç? (2013) taraf?ndan ilkö?retim ikinci kademe ö?rencileri için Türkçe'ye uyarlanm?? bir ölçektir. Ölçek, özellikle okul ortam?nda ya?anan **ma?duriyet** (ili?kisel ve gözlenen) ve **özgeci davran??** boyutlar?n? çocuklar?n kendi bildirimleri arac?l???yla de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Toplamda 15 maddeden ve 3 alt boyuttan olu?an bu araç, çocuklar?n sosyal ve duygusal uyumlar?n? inceleyen ara?t?rmalarda önemli bir rol oynamaktad?r. Ölçek, çocuklar?n hem olumsuz akran etkile?imlerine maruz kalma s?kl???n? hem de olumlu sosyal deneyimlerini ölçerek kapsaml? bir de?erlendirme sunar.

Anahtar Kelimeler

Çocu?un Bireysel Ya?ant?lar? Ölçe?i, ÇBYÖ-KB, Ma?duriyet, ?li?kisel Ma?duriyet, Gözlenen Ma?duriyet, Özgeci Davran??, Sald?rganl?k, Okul Zorbal???, Uyarlama, Ki?isel Bildirim.

Yazarlar

Arzu Kurnaz, E. G. Kapç?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, ilkö?retim ikinci kademe ö?rencilerinin okul ortam?ndaki bireysel ya?ant?lar?n?, özellikle de **sald?rganl?k** ve ma?duriyet deneyimlerini ki?isel bildirim yoluyla tespit etmektir. Uyarlama çal??mas?, bu yabanc? kaynakl? ölçe?in Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu s?nayarak, yerel ara?t?rmac?lara güvenilir bir ölçüm arac? sunmay? hedeflemi?tir.

ÇBYÖ-KB, ö?rencilerin maruz kald??? farkl? **ma?duriyet** türlerini (fiziksel/gözlenen ve sosyal/ili?kisel) ve ayn? zamanda olumlu sosyal etkile?imleri temsil eden **özgeci davran??** düzeylerini ayr? ayr? de?erlendirme imkan? sunarak, akran ili?kilerindeki karma??k dinamikleri anlamaya yard?mc? olur.

Yap?

ÇBYÖ-KB, çocuklar?n sosyal çevreleriyle olan etkile?imlerinin hem olumsuz hem de olumlu yönlerini kapsayan, birbirinden ba??ms?z üç temel psikososyal yap?y? ölçmektedir. Ölçek toplam 15 maddeden olu?ur ve her bir yap? 5 madde ile temsil edilir:

?li?kisel Ma?duriyet: Sosyal d??lama, dedikodu yayma veya ki?inin itibar?n? zedelemeye yönelik davran??lar gibi dolayl? **ma?duriyet** biçimlerinin s?kl???n? ölçer. Bu alt boyut, sosyal manipülasyona maruz kalma düzeyini yans?t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Gözlenen Ma?duriyet: Vurma, itme veya fiziksel tehdit gibi do?rudan ve gözlemlenebilir fiziksel **sald?rganl?k** eylemlerine maruz kalma s?kl???n? de?erlendirir.
Özgeci Davran??: Ba?kalar?n? mutlu etmeye yönelik yard?msever, destekleyici ve olumlu sosyal eylemlerde bulunma veya bu eylemlere maruz kalma s?kl???n? ölçer. Bu boyut, ölçe?in prososyal ve pozitif sosyal etkile?im yönünü temsil eder.

Geçerlik

Kurnaz ve Kapç? (2013) taraf?ndan gerçekle?tirilen **uyarlama** çal??mas?n?n özet verilerinde geçerlik analizlerine dair spesifik istatistiksel de?erler (örne?in, faktör yükleri veya ölçüt ba??nt?l? geçerlik katsay?lar?) sunulmam??t?r. Ancak, ölçe?in orijinal yap?s?n?n korunmas? ve faktör analizinin üç alt boyutu desteklemesi, yap? geçerli?ine dair dolayl? kan?t sa?lamaktad?r.

Akademik standartlara göre, bu tür ölçeklerin geçerli?i genellikle aç?klay?c? veya do?rulay?c? faktör analizi, farkl? ölçeklerle korelasyon (yak?nsak ve ?raksak geçerlik) ve gruplar aras? ayr?m gücü gibi yöntemlerle desteklenmelidir.

Güvenirlik

ÇBYÖ-KB'nin Türkçe **uyarlama** çal??mas?nda iç tutarl?l?k katsay?lar?na (Cronbach Alfa) veya test-tekrar test güvenirlik de?erlerine dair do?rudan bilgi sunulmam??t?r. Bir psikolojik arac?n güvenilirli?i, maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçme yetene?ini gösterir. Bu tür ölçeklerde, alt boyutlar?n kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar?na sahip olmas? beklenir.

Faktör Analizi

ÇBYÖ-KB'nin faktör yap?s?, orijinal ölçe?in yap?s?yla tutarl? olarak üç faktörlü bir yap? göstermi?tir. Bu faktörler, ili?kisel ma?duriyet, gözlenen ma?duriyet ve **özgeci davran??** olarak belirlenmi?tir. Her bir alt boyutun 5 madde ile temsil edilmesi, bu üç temel yap?n?n birbirinden ayr??arak ölçüldü?ünü i?aret eder. Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çocuklar?n sosyal deneyimlerini kategorize etme yetene?ini desteklemektedir.

Araç

Test Type: **Uyarlama** (Adaptation)

Format: Ki?isel Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Group: ?lkö?retim ?kinci Kademe Ö?rencileri (Middle School Students)

Age Group: Genellikle 10-14 ya? aral??? (?lkö?retim 6, 7 ve 8. s?n?f ö?rencileri).

Population Details: Türkiye'deki ilkö?retim kurumlar?nda ö?renim gören, akran ili?kileri ve sosyal etkile?im deneyimlerine sahip çocuklar.

Test Methodology: Ölçek, 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullan?larak uygulan?r. Yan?t seçenekleri 1 (hiçbir zaman) ile 5 (her zaman) aras?nda de?i?mektedir. Yüksek puanlar, ilgili davran?? veya ya?ant?n?n s?kl???n?n yüksek oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Ölçek, Çocuk Psikolojisi, Okul Ortam?, Sosyal Uyum, **Likert** Ölçe?i, **Sald?rganl?k**, Akran Zorbal???.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: arzukurnaz@windowslive.com

Correspondence Address: Bilinmiyor (Sorumlu Yazar: Arzu Kurnaz)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe **uyarlama** çal??mas? 2013 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?, telif haklar? ve potansiyel ücretler hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar Arzu Kurnaz ile yukar?da belirtilen e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: cocugun-bireysel-yasantilari-olcegi-kisisel-bildirim-cbyo-kb-toad.pdf

Kaynakça

Kurnaz, A. ve Kapç?, E. G. (2013). Sald?rganl?k ve Ma?duriyet Ölçeklerinin ilkö?retim ikinci kademe çocuklar?na uyarlanmas?. *Bili?sel Davran??ç? Psikoterapi ve Ara?t?rmalar Dergisi, 2*(2), 106-115. Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: scopemed.org

Çocu?un Bireysel Ya?ant?lar? Ölçe?i-Ki?isel Bildirim (ÇBYÖ-KB) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not

ARABPSYCHOLOGY.COM

be changed in any way.

Ölçek, toplamda 15 maddeden olu?makta olup, her alt boyut 5 madde içermektedir. Derecelendirme 5'li Likert format?ndad?r (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

?li?kisel ma?duriyet (5 m): Herhangi bir s?n?f arkada??n, ne kadar s?kl?kla di?er çocuklar art?k senden ho?lanmas?n diye senin hakk?nda yalan söyler?
Gözlenen ma?duriyet (5 m): Ba?ka bir çocuk, ne kadar s?kl?kla sana vurur?
Özgeci davran?? (5 m): Ba?ka bir çocuk, ne kadar s?kl?kla seni mutlu edecek bir ?ey yapar?

ARABPSYCHOLOGY.COM